

מסורת הש"ס

(א) ונתקן להן זמן שבת... (ב) ונתקן להן זמן שבת... (ג) ונתקן להן זמן שבת... (ד) ונתקן להן זמן שבת... (ה) ונתקן להן זמן שבת... (ו) ונתקן להן זמן שבת... (ז) ונתקן להן זמן שבת... (ח) ונתקן להן זמן שבת... (ט) ונתקן להן זמן שבת... (י) ונתקן להן זמן שבת...

הגרות הב"ח

(א) ונתקן להן זמן שבת... (ב) ונתקן להן זמן שבת... (ג) ונתקן להן זמן שבת... (ד) ונתקן להן זמן שבת... (ה) ונתקן להן זמן שבת... (ו) ונתקן להן זמן שבת... (ז) ונתקן להן זמן שבת... (ח) ונתקן להן זמן שבת... (ט) ונתקן להן זמן שבת... (י) ונתקן להן זמן שבת...

מוסף רש"י

על שעת חפזון... (א) ונתקן להן זמן שבת... (ב) ונתקן להן זמן שבת... (ג) ונתקן להן זמן שבת... (ד) ונתקן להן זמן שבת... (ה) ונתקן להן זמן שבת... (ו) ונתקן להן זמן שבת... (ז) ונתקן להן זמן שבת... (ח) ונתקן להן זמן שבת... (ט) ונתקן להן זמן שבת... (י) ונתקן להן זמן שבת...

מאימתי פרק ראשון ברכות

והאי דקרו ליה ליליא דקאמר וילא כו ק"ש של לילה: משום דאיכא דגנו. וקרינא ביה ובשכנך: ובלבד שלא יאמר הפסיקו. הקורא ק"ש של לילה שמרתי סמוך לעמוד השער לא יאמר השכיבט שאין עוד זמן מחלת שכיבה אלא זמן סוף שכיבה: דאשכחיה ר' יוחנן ונדרמו עד לאחר עמוד השער: בשעת הדחק.

אבל שלא בשעת הדחק לא: הכי קא אמרי ליה. לרוב גמולא. ולא גרם אלא: רבנן פליגי עליון. כלומר מי פליגי פליגי אדך דהא דאמר עד חלות דוקא קאמרי דלא משמע להו ובשכנך כל זמן שכיבה אלא כל זמן שדך בני אדם להתעסק לך ולשכב ומיהו כהא פליגי אדך דליעור דאלו רבי אליעזר סבירא ליה זמן עסק שכיבה אינו אלא עד האשמורה הראשונה ולרבנן עד חלות. ולא סבירא לך ובשכנך כל זמן שזני דאש שוכניו והיינו כל הלילה ויחיד וריבוי הלכה כרבי: או דילמא כווסף סבירא לכו. ומשמע לכו ובשכנך כל זמן שכיבה והא דקאמרי לכו חלות הכנסה הוא כדי לזר ומיהו היכא דאמרי ולא קרא קודם חלות עדין זמן חיונה הוא ומחייבי ונפקי ידי ק"ש בזמנו: כווסף סבירא לכו ומחייבי אפס לקרום גרסינן. ולא גרסינן מותרים דלפילו שלא בזמנו מן (עמוד ג) הקורא מכאן ואילך לא הפסיד כאלה הקורא כמורה: שעת חפזון. שחפזו לאלא והיינו עמוד השער דכתיב לא תלאו איש מפתח ביתו עד בקר (שמות יב):

יכול יא נאכל. כשאר קדשים ציוס שמיטתו כדרך חודה שאף היא זמן אכילתה יוס' א' ואוכל והולך כל יום שמיטתה והלילה עד הבקר (ט) כדן מודה דכתיב ציוס קרננו ויכל (ויקרא יד): מה שלמים נאכלין לפני ימים וליא אחר. שבינמיט דכתיב ציוס וזמנס יאכל וממחרת (שס יט) אף פסק נמי הואיל ואינו נאכל אלא ציליה נוקים שני לילות במקום שני ימים דשלמים ויהא נאכל בשני לילות ויוס' א' לא שיהא ציליה ציוס אלא שיהא שעות זמן שלא יפסל כחכילה בשכיב המתנת היום ואלא ציליה השנית (ו) קמ"ל: עס חובה אש הפסח בערב ככא השמש מועד לאסך ממזרים. הרי לך עשה זמני שאינם שוים. בערב כי יטו זללי ערב היינו לאחר חלות שנתחלקה חמה מראש כל אדם ונעשה למערב. ככא השמש משתכסה. מועד לאסך ממזרים בנבך. כינז יתיקיימו כולם. בערב לזמן שמיטה. ככא השמש החמלת זמן אכילה. מועד לאסך זמן שריפה כלומר בנבך הוא נעשה וימר שהגיע זמן שריפה אלא לפי שאין שורפין קדשים ציוס טוב ממחיינין לו עד בקר שני: עד מפי אפס אוכל. היינו כ"ע אבל לתנא קמח עד חלות לילה הו זמן אכילה ותו לא דאי לא תנא בינייהו: הכל מודים. רבי עקיבא גופיה מודה שהלילה מתחיל ואילך היתה שעת חפזון דמזרים לשלם מן הארץ: מערב נגאלו. תננו להם רשות לללח:

ט.

עין משפט
גר מצוה

לח א מ"י מ"א מהל ק"ס
כל (פמ"ג ע"ג טו)
טו"ס ז"ר פ"ג ט"ז
פ"ד ז'
ל"ב ב מ"י פ"ה ט"ז
פ"ה ט"ז:

תורה אור השלם

1. ואכלו את הקשיר
כלילה הוה וכלי אלו
ועד בוקר וכלי אלו
מזרים אע"פ ששנים אני
שבות י"ב
2. ונברתי בארץ מצרים
כלילה הוה וכלי אלו
בכור בארץ מצרים
ועד בוקר וכלי אלו
מזרים אע"פ ששנים אני
שבות י"ב
3. ונבדו תבואו אתו
קטניות חרבים וכלי אלו
מזרים וכלי אלו
ואכלתם אתו הפסח פסח
הוא לך שבות י"ב
4. ולא תזרזו משנו עד
בקר ותגזרו משנו עד
בקר תשרפו: שבות י"ב
5. כי אם אל תקטף אשר
יבשר י' אלוין לשנו שמו
שם תזבח את הפסח בערב
בבוא הקטף מוצר צאתך
ממצרים: דברים טו
6. שמוך את חרש והקטב
ועשית פסח לך לזכרון י'
בחדש האביב דרביאך י'
אלוין ממזרים לילת
דברים טו

7. וישנו מרעשים בחדש
הראשון במשך עשר יום
לחדש הראשון מן החודש
הפסח יצאו בני ישראל
בד רקה לעיני כל
מצרים: בברי"ג ג'
8. ובר נא באוני העם
והשאלו איש סאת רעו
ואשה סאת רעוהו כלי
קמח וכלי יקב:
שבות י"ב

לעולם ימא הוא. ולא תאמר לימתי שמי פעמים קודם הנך המה והיו רכומא טפי דלפילו קודם הנך היו זמן דקריאת שמע של שמרתי. וי"ל דכפרשנא דהאי יממא לענין שאר מלות. אבל לענין ק"ש הואיל ואיכא אינשי דגנו לאו זמן קרימה הוא ומימא דקשאי דרבי עקיבא אר"י עקיבא דהכא קאמר אחר הנך ולקמן (ועמד ג) קאמר משפיר בין חמור לערוד דהיינו אפילו קודם. וי"ל דמרי דנתי לאשמועינן שאינו יולא בשל לילה יש לומר יממא הוא אפילו בני קרית שמע דהא זמן קרימה הוא והא דלא נקט ג' פעמים קודם הנך משום דנתי לאשמועינן שאינו יולא בשל לילה אחר הנך: ובלבד שלא יאמר השכיבנו. פירש בקונטרס אמילתא דר"ש בן יוסי דקורא קודם שיעלה עמוד השער קאי. ונראה לי דלא ודאי זמן שכיבה הוא ומאי למימר השכיבנו. ועוד דהוה ליה למימר אמאי דפליק מיניה. ופי' השך מקולי דקאי אקודם הנך דפליק מיניה ולכן קאמר דלא מני למימר השכיבנו דלאו זמן שכיבה הוא כיון שעלה כבר עמוד השער אפילו קודם הנך:

ה' אלעזר בן עזריה אומר נאמר כאן בלילה הזה ובאמר להלן יעברתי בארץ מצרים בלילה הזה מה להלן עד חלות אף כאן עד חלות אמר ליה ר' עקיבא והלא כבר נאמר יבחנוון יעד שעת חפזון א"כ מה תלמוד לומר בלילה יכול יהא נאכל כקדשים ביום תלמוד לומר בלילה הוא נאכל ולא ביום בשלמא לר' אלעזר בן עזריה דאית ליה גזירה שוה אצטרך למכתב ליה הוה אלא לר' עקיבא האי הוה מאי עביד ליה למעוטי לילה אחר הוא דאתא סד"א הואיל ופסח קדשים קלים ושלמים קדשים קלים מה שלמים נאכלין לשני ימים וליה אחד אף פסח נאכל שתי לילות במקום ב' ימים ויהא נאכל לב' לילות ויום אחד קמ"ל בלילה הוה בלילה הוה הוא נאכל ואינו נאכל בלילה אחר ור' אלעזר בן עזריה מלא תותירו עד בקר נפקא ורבי עקיבא אי מרתם הוה אמינא מאי בקר בקר שני ורבי אלעזר אמר לך כל בקר בקר ראשון הוא. והני תנאי כהני תנאי דתנאי שם תזבח את הפסח בערב כבוא השמש מועד צאתך ממזרים ר' אלעזר אומר בערב אתה זוכה וכבוא השמש אתה אוכל ומועד צאתך ממזרים אתה שורף רבי יהושע אומר בערב אתה זוכה כבוא השמש אתה אוכל ועד מתי אתה אוכל והולך עד מועד צאתך ממזרים א"ר אבא הכל מודים כשנגאלו ישראל ממזרים לא נגאלו אלא בערב שנאמר הוציאוהו אל הים וכשיצאו לא יצאו אלא ביום שנא' ממחרת הפסח יצאו בני ישראל ביד רמה על מה נחלקו על שעת חפזון ר' אלעזר בן עזריה סבר מאי חפזון חפזון דמצרים ורבי עקיבא סבר מאי חפזון חפזון דישאל 'תנ"ה הוציאוהו אל הים ממזרים לילה וכי בלילה יצאו והלא לא יצאו אלא ביום שנא' ממחרת הפסח יצאו בני ישראל ביד רמה אל מלמד שהתחילה להם גאולה מבוערב: דבר נא באוני העם וגו' אמרי דבי ר' ינאי אין נא אלא לשון בקשה אמר ליה הקב"ה למשה בבקשה ממך לך ואמור להם לישראל בבקשה מכם שאלו ממזרים כלי כסף וכלי זהב שלא יאמר ארתו

ללח: חפזון דמזרים. מתח נבכוריס שעל יוס נחפזו למחר לשלם: חפזון דישאל. לא שמעו להם ללח עד בקר: זכור